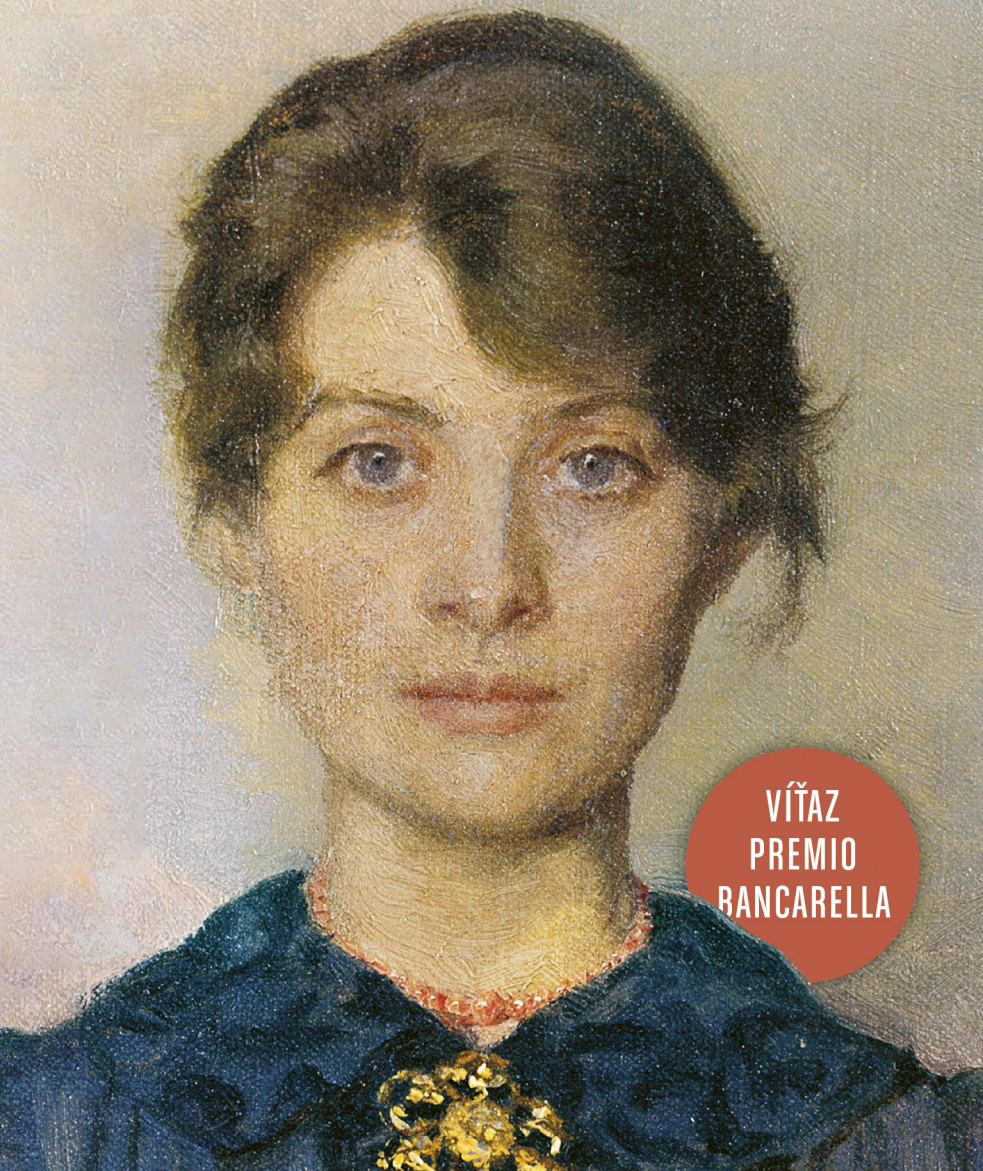
FRANCESCA GIANNONE

POŠTÁRKA

VÍŤAZ
PREMIO
BANCARELLA

POŠTÁRKA

FRANCESCA GIANNONE

POŠTÁRKA

Preložila Alexandra Lenzi Kučmová

FRANCESCA GIANNONE
La Portalettere

Copyright © 2023 Casa Editrice Nord s.u.r.l.
Gruppo editoriale Mauri Spagnol
Slovak edition published by arrangement
with Agentia Literara Livia Stoia.
Translation © 2026 by Alexandra Lenzi Kučmová
Art director: Stefano Rossetti
Graphic designer: Eleonora Tallarico / PEPE nymi
Front cover: Double portrait of Marie and P. S. Krøyer.
The couple have portrayed one another (detail), Marie Krøyer
Cover photo © Artefact / Alamy Stock Photo
Slovak edition © 2026 by IKAR, a.s.

Quest´opera è stata tradotta con il contributo del Centro per il libro
e la lettura del Ministero della Cultura Italiano.
Toto dielo bolo preložené s finančnou podporou Centra pre knihy
a čítanie Ministerstva kultúry Talianskej republiky.

ISBN 978-80-575-1103-8

Mojej sestre Elisabette.
Tam, kde budeš ty, budem i ja.

Deborah: „Dlho si čakal?“
Noodles: „Celý život.“

Sergio Leone: *Vtedy v Amerike* (1984)

Prológ

13. august 1961
LIZZANELLO (LECCE)

„Zomrela poštárka!“

Táto správa sa bleskovo rozchýrila do každučkej dedinskej ulice.

„Ktovie, či otrčila paprče naozaj,“ poznamenala donna Carmela, keď ešte ospalo vyzrela z dverí. Čierna farba špirály, ktorú si naniesla predchádzajúci deň, sa jej odtlačila do záhybov pod očami.

„Pokoj jej duši,“ vzdychla suseda v župane z náprotivného domu a prežehnala sa.

„Povrávalo sa, že je chorá,“ zaplietla sa do reči ďalšia z balkóna. „Už dlho ju nebolo vidno.“

„Vraj priedušky, tak som počula,“ spresnila robustná žena, ktorá zametala pred domom.

„Mala chorobu, čo postihuje poštárov,“ vysvetľovala tá žena z balkóna. „Pamätáte si Ferruccia? Aj on zomrel mladý.“

Donna Carmela vystrúhala grimasu. „Idem si vyžehliť sviatočné šaty,“ povedala a vošla dnu.

V neďalekom dome na konci obce, kde sa začínali olivové háje, Giovanna sedela za kuchynským stolom a nariekala nad pohľadnicou z 22. mája 1936. Zložila ju na

polovicu, zastrčila si ju do priehlbinky medzi prsami a vyšla von.

Podľa Anninho posledného želania bola rozlúčka so zosnulou v bazalkovej záhrade a tieni granátovníkov za domom. Mažiarik, ktorý si takmer pred tridsiatimi rokmi priniesla so sebou z Ligúrie, jej uložili do truhly, kde už boli dva páry detských ponožtičiek, jedny ružové a druhé modré, Carlovu svadobnú obrúčku, ktorú si chcela vziať so sebou, mala spolu so svojou navlečenú na prste. Na rozlúčku so životom nič viac nepotrebovala, povedala krátko predtým, ako posledný raz vydýchla.

Roberto postával pri truhle a neprestajne fajčil cigarety bez filtra. Jeho manželka Maria nedokázala obsedieť ani na jednej z prútených stoličiek, ktoré obklopovali rakvu, ustavične sa potrebovala hýbať. V deviatom mesiaci tehotenstva sa príšerne potila. Ak sa jej narodí dievčatko, dá jej meno Anna, tak ako sľúbila.

Už na svitaní sa začali trúsiť muži a ženy, aby pozostalým vyjadrili úprimnú sústrasť. Ešteže som nachystala dosť termosiek s kávou, pomyslela si Maria, keď znova menila polohu. V tej chvíli vošla do záhrady skupinka žien na čele s Carmelou v úzkych modrých šatách, vlasy mala začesané do drdola a na očných viečkach hrubú čiernu linku. Vypla hruď ako primadona a hrdo vykročila priamo k truhle, vedomá si zvedavých pohľadov, ktoré sa na ňu lepili ako muchy. Zosnulej venovala bozk, Marii podala ruku, objala Roberta: majstrovský herecký výkon.

Pozornosť od nej odpútal príchod Giovanny, ktorá sa prihnala ako víchor a vrhla sa na Annu, stískala ju a bozkávala tak dlho, že všetkých prítomných uviedla do pomykova.

„Vždy bola čudáčka," zašomral niekto.

Potom sa Giovanna vzpriamila, vybrala si zloženú pohľadnicu z priehlbinky medzi prsami, otvorila ju a podala Robertovi, ktorý si práve zapálil ďalšiu cigaretu.

„Čo je to?" spýtal sa a prevracal pohľadnicu v rukách.

„Čítaj," odvetila Giovanna, kým si utierala oči.

„*Srdečný pozdrav,*" prečítal Roberto. Potom sa rozpačito zahľadel na ženu.

„Nie, nie tam. Tu, vidíš?" Giovanna ukázala prstom na pravý horný roh.

Roberto si všimol, že známky sú odtrhnuté, a uvidel správu napísanú drobným písmom.

„Nuž toto bol nápad tvojej matky," vysvetlila mu Giovanna zlomeným hlasom. „Len ona mohla niečo také vymyslieť."

Roberto si pritiahol pohľadnicu bližšie k očiam v snahe dešifrovať to, čo tam bolo napísané. Potom sa nechápavo pozrel na Giovannu.

„Presvedčila ma, aby som napísala tajnú správu môjmu milému, a ona ju potom prelepila známkou," vysvetlila mu. „Po celé roky sme si takto písali."

Roberto sa náznakom usmial a chcel jej pohľadnicu vrátiť, ale Giovanna ho zastavila. „Nie, musíš si ju nechať," naliehala s rukou na jeho dlani. „Na pamiatku."

„Dobre," súhlasil Roberto. A kým sa díval, ako sa Giovanna sťažka vzďaľuje, zložil pohľadnicu napoly a zastrčil si ju do bočného vrecka saka. Vtom podišla bližšie staršia žena bacuľatej tváre, s hustými sivými vlasmi stiahnutými naboku ozdobnou sponou do chvosta, a položila k rakve biele kvety v črepníku.

Ktovie, či strýko Antonio napokon príde, pomyslel si Roberto a odhodil na zem cigaretový ohorok. Premýšľal, či si už prečítal ten list. „Odnes ho strýkovi, len čo sa pomi-

niem," požiadala ho matka a odovzdala mu bielu zapečatenú obálku.

Anna a Antonio po tej noci spred deviatich rokov už viac spolu neprehovorili.

Aká vytrvalá dokáže byť láska, ktorá prenechá miesto nenávisti?

PRVÁ ČASŤ

jún 1934 – december 1938

1

jún 1934
LIZZANELLO (LECCE)

Modrý ošarpaný a hrdzavý autobus zaškrípal kolesami o rozpálený asfalt a zastavil. V dusnom popoludní vlhký vietor rozhojdal listy na veľkej palme uprostred vyľudneného námestia. Z autobusu vystúpili všetci traja cestujúci: ako prvý Carlo, zhasnutá cigara medzi zubami, dokonale oblečený, vo veste a s vyleštenými oxfordkami z hnedej kože, na ktorých po dvojdňovej ceste, najskôr vlakom a potom autobusom, nebol ani škrabanec. Uhladil si fúzy a so zatvorenými očami opojne vdychoval jedinečnú vôňu svojho rodiska, akúsi zmes čerstvých cestovín, oregana, vlhkej pôdy a červeného vína. Ako mu len chýbala po celé tie roky na severe, najskôr v Piemonte a potom v Ligúrii. V ostatnom čase sa smútok za domovom, čo vždy pociťoval, prehĺbil, stal sa nepretržitým a bolestným ako ťažoba na hrudi. Sňal si klobúk a ovieval sa ním, ale rozvíril len teplý vzduch. V lete bol horúci vietor *scirocco*, ktorý pochádzal z Afriky, nemilosrdný, presne tak si ho pamätal.

Anna ho pocítila, len čo sa nohou dotkla zeme. Mala na sebe dlhé čierne šaty, smútok nosila už takmer tri roky,

a v náručí s námahou držala Roberta, ročného chlapčeka s bystrými očami.

Carlo k nej natiahol ruku, aby jej pomohol, no Anna pokrútila hlavou. „Zvládnem to sama," povedala očividne podráždene. Nedokázala pochopiť, ako môže byť taký spokojný, prekypoval nadšením, akoby mu konečne vrátili obľúbenú hračku po veľmi dlhom treste. A potom, jediné, po čom túžila, bol spánok, tá cesta bola vyčerpávajúca. Rozhliadla sa po námestí, budovy zvláštnej žltkastej farby, vyblednuté nápisy obchodov, sivá veža mohutného hradu. Takto vyzerali nové kulisy jej života a každá vec bola tak veľmi odlišná od toho, čo poznala... V tej chvíli si uvedomila, aká vzdialená je jej Ligúria, jej Pigna na vŕšku, jej gaštanové lesy... a pichlo ju pri srdci.

„Antonio tu už mal byť," zašomral Carlo a poobzeral sa dookola. „Vie predsa, že autobus prichádza o tretej." Zdvihol pohľad na veľké radničné hodiny. „A je už štvrť na štyri..."

„Neprekvapilo by ma, keby v týchto končinách čas plynul pomalšie," poznamenala Anna a manžetou na šatách utrela Robertovi pot z čela.

Carlo na ňu pobavene pozrel, potom sa zachichúňal a pokrútil hlavou. Na svojej žene miloval azda všetko, dokonca aj jej ostrú iróniu.

Antonio prišiel niekoľko minút nato, po čele sa mu kĺzali kropaje potu a pramienok vlasov, ktorý vzdoroval brilantíne.

„Aha ho!" zvolal Carlo a na tvári sa mu objavil široký úsmev. Rozbehol sa k nemu. Vrhol sa bratovi okolo krku a mocne ho objal, potom naňho vyskočil, až Antonio takmer stratil rovnováhu a skoro spadol.

Anna sa dívala na týchto dvoch mužov, ktorí sa smiali ako malí, a ani sa nepohla. Tá chvíľa mala patriť len im. Neprešiel

deň, keď by Carlo nespomenul brata. „Antonio by si myslel toto…“ „Antonio by to urobil takto…“ „Už som ti rozprával o tom, ako sme raz s Antoniom…“ Napriek toľkým rokom odlúčenia, ktoré pravidelne vypĺňali zásielky balíkov s potravinami a olivovým olejom z juhu aj pohľadnice, listy a telegramy, sa ich vzťah nenarušil, práve naopak, skôr sa upevnil.

Carlo vzal Antonia za lakeť a ťahal ho k Anne.

Podoba s manželom je ohromujúca, pomyslela si, keď sa ocitol celkom blízko: rovnaké ostré črty tváre, azda len nejaká tá vráska navyše a bez fúzov, tie isté tmavé dúhovky, zaguľatená špička nosa, spodná pera o čosi plnšia než horná… ako verná kópia originálu.

„Toto je moja Anna,“ povedal Carlo veselo. „A tento nádherný chlapček je tvoj synovec. Konečne ho spoznávaš.“

Antonio sa rozpačito usmial, potom natiahol ruku a Anna mu ju jemne stisla. Jeho pohľad je iný, pomyslela si, nemá nič spoločné so šibalskými, zvodnými očami jej manžela. V Antoniovom pohľade sa zračila hlboká melanchólia a v tej chvíli sa jej zdalo, akoby jej videl až do duše. Anna cítila, ako sa jej do tváre nahrnula horúčava, a odvrátila zrak. Dočerta, začervenala som sa, pomyslela si.

Aj Antonio uhol pohľadom. „Ja som tvoj strýko,“ povedal potom Robertovi s úsmevom a pohladil ho po hlavičke. Zlatá obrúčka sa zaleskla v slnečnom svetle. Anna mu so sklopenými očami podala chlapča.

„Akýže si len krásny,“ rozžiaril sa Antonio a vzal ho pod pazuchy.

„Ako jeho mama,“ dodal Carlo a chrbtom ruky pohladil Annu po líci.

Ona neuhla, očividne však nemala náladu na lichôtky.

Šofér autobusu v spotenej košeli, ktorá sa mu lepila na telo, povykladal všetky kufre a jednu kartónovú krabicu,

potom ich nadvihnutím klobúka pozdravil a zadýchaný sa komótnym krokom vybral k jedinému baru na námestí, k baru Castello.

Carlo vzal dva kufre. „Ty sa postaraj o krabicu," prikázal Antoniovi. A vykročil.

Anna vzala Roberta zo strýkovho náručia a Antonia vystríhala: „Dávaj pozor. Vnútri sú tie najcennejšie veci, ktoré mám." Keď si uvedomila, že to boli prvé slová, ktorými sa Antoniovi prihovorila, cítila sa trochu trápne.

„Budem dávať pozor, sľubujem," odvetil. Opatrne zdvihol krabicu zo zeme, zospodu ju oboma rukami pevne pridŕžal a nasledoval brata. Anna kráčala po jeho boku: klopkanie podpätkov po hladkých a klzkých dlaždičkách akoby sa zlievalo s jej mierne upachteným dychom.

„Už sme skoro na mieste," ubezpečil Antonio a milo sa na ňu usmial.

Dom, kde sa Carlo a Anna mali usadiť, sa nachádzal na Via Paladini, na skok od námestia. Kedysi tam býval Luigi, matkin strýko, prezývaný aj *patrón*, pretože vlastnil veľké pozemky. Nahonobil peniaze, ale nemal deti, a tak zanechal všetko Antoniovi a Carlovi: pozemky, domy a peknú sumičku, s ktorou nejaký ten čas mohli žiť bez obáv.

Všetkému je na vine ten prekliaty strýko. Jeho vinou musela zanechať svojich žiakov a celý svoj život v horskej dedinke Pigna, aby sa presťahovala na juh, pomyslela si Anna. Nenávidela ho, hoci už bol mŕtvy.

Antonio položil krabicu pred vchod a vo vreckách nohavíc hľadal kľúč. Zasunul ho do zámky drevených vchodových dverí a otvoril ich dokorán. Lúč svetla, ktorý sa sem zvonka vkradol, upriamil pozornosť na rozkošný dvor s hviezdicovou klenbou a kamennými múrmi medovej farby, s okrúhlym mramorovým stolíkom a dvoma kovaný-

mi železnými stoličkami. V rohu stál terakotový črepník so zoschnutou rastlinou, ktorá tam živorila už ktovie koľko mesiacov.

Carlo zložil kufre vo dvore a začal sa rozhliadať po dome, pobehoval hore-dolu po schodoch, skúmal každý kút a nadvihoval plachty, ktoré zakrývali nábytok vo veľkej obývačke s kozubom. Antonio ho sledoval, opretý o veraje vchodových dverí, a zaplavilo ho dojatie. Ako veľmi mu chýbal jeho šibalský Carletto, braček, ktorý vedel objímať ako nikto iný. Kým bol Carlo po jeho boku, nikoho iného nepotreboval. Bol to, pravdaže, jeho brat, ale najmä jeho najmilší priateľ, najlepší spoločník pri všetkých dobrodružstvách a jediný človek, ktorý ho naozaj poznal. Keď odišiel, zaplavil ho pocit, že je na svete úplne sám. A nikomu sa nepodarilo tú samotu rozptýliť a vrátiť do jeho života farby. Dokonca, pomyslel si s ostrým bodnutím výčitky, ani jeho manželke Agate či dcére Lorenze.

Anna sa rozhliadala navôkol, mocne si k sebe vinula Roberta a uvažovala, že ten dom je pre nich troch priveľký, stropy na jej vkus privysoké. Bola presvedčená, že láska nepotrebuje veľa izieb ani dverí, ktoré sa zamykajú na kľúč. Prvé tri roky manželstva prežili v trojizbovom byte s nízkymi stropmi, a predsa boli šťastní, ako preveľmi boli šťastní. Keď je fyzického priestoru nadbytok, zväčšuje sa aj vzdialenosť medzi ľuďmi: kedyže žili princezné v hradoch šťastne? pomyslela si.

„Anna, poď sa pozrieť," zvolal Carlo, podišiel k nej a ťahal ju za ruku. „Anto, aj ty."

Previedol ju obývačkou, jedálňou a napokon kuchyňou, až sa ocitli v malej záhrade plnej granátovníkov.

Anna sa usmiala. Prvý raz, odkedy nastúpila do vlaku smerom na juh. Ten pohľad bol prvým skutočným zname-

ním nádeje, ktoré jej tá cesta priniesla: červené kvety v tvare kalicha so žltou korunkou, špicaté jasnozelené listy, ostrý kontrast farieb, pokrútené kmene... Páčilo sa jej úplne všetko. Vysadí tam aj poriadnu hŕbu bazalky, nech jej vôňa naplní vzduch. Ako málo stačí, aby sa človek cítil ako doma. Aspoň trochu. „*Quel délice! Mon jardin secret!*" zajasala a vtlačila sladký bozk na synovo líčko.

Antonio sa na ňu udivene pozrel a pohľadom si pýtal od Carla vysvetlenie.

„Áno, moja Anna z času na čas utrúsi niečo po francúzsky. Vieš..."

„U nás je to bežné. Vyrastala som na hraniciach s Francúzskom," prerušila ho Anna. Na okamih sa obrátila k Antoniovi a zahľadela sa naňho veľkými olivovozelenými očami, ktoré pri čiernych vlasoch voľne zapletených do vrkoča pôsobili ešte výraznejšie. Svetlú, takmer priesvitnú pokožku stvorenia, ktoré nepatrilo do tých končín, zalial na lícnych kostiach rumenec. Antonio nedokázal povedať, či to bolo v dôsledku tepla, alebo sa opäť začervenala jeho pričinením.

Anna sa otočila obom mužom chrbtom a nežne sa dotkla kmeňa granátovníka.

Ktovie, či v obecnej knižnici majú učebnicu francúzštiny, pomyslel si Antonio. Na druhý deň tam zájde a opýta sa.

„No tak, aká je?" V ten večer sa Agata, Antoniova manželka, neprestávala vypytovať. „Je vysoká? Bola pekne oblečená? A dom sa jej páčil? Čo povedala? Vyzerala spokojne?"

Antonio vstal z kresla. „Neviem," povzdychol si. „Myslím, že áno." Agata vedela byť niekedy poriadne neodbytná.

„Je pekná?" pokračovala.

Či bola pekná? Antonio doposiaľ nikdy takú ženu nevidel. Bolo to, akoby dostal facku, ktorá ho omráčila. Tie zelené oči... nedokázal na ne prestať myslieť: také prenikavé

a plné svetla, s celkom nepatrným, zvláštne nežným škúlením, orámované dvomi jemnými vráskami. Rovný a hrdý nos ako grécka socha a rovnako pevné a sebaisté držanie tela, napriek útlym dievčenským členkom. „Normálna," odvetil. „Nevšimol som si."

„Ako inak," zamrmlala Agata sklamane. Bola by uvítala podrobnú správu, musela sa však uspokojiť s holými vetami.

„Tak si teda sadni," odfrkla. „Lorenza!" skríkla a pozrela sa hore. „Poď sa najesť, je nachystané."

Kým sa Agata teperila z kuchyne s horúcim hrncom, z ktorého sa parilo, bolo počuť svižné kroky dievčaťa po schodoch.

„Čau, ocko," pozdravila Antonia Lorenza a vtlačila mu bozk na líce.

Antonio ju pohladil po hlave, a len čo si sadla, spýtal sa jej, čo sa v ten deň učili v škole. Nevedel sa dočkať, kedy bude môcť zmeniť tému, a dúfal, že prítomnosť dcéry Agatu konečne umlčí.

Žena naložila do Lorenzinho taniera za dve naberačky zeleninovej polievky, potom vzala Antoniov tanier a nabrala aj jemu. Tie ruky, pomyslel si Antonio, ustavične zničené, s odratými hánkami a neupravenými, obhryzenými nechtami. Od ich prvého stretnutia uplynulo desať rokov, a on ešte stále odvracal zrak. „Čo chceš, moje ruky vedia, čo je drina," odvrkla podráždene Agata ten jediný raz, keď jej placho navrhol, aby sa o ne starala.

Annine ruky však boli niečo úplne iné. Akoby si ich mohol nevšimnúť. Upravené, hladké, mäkké už i len na pohľad.

„Taliansko je polostrov, čo znamená, že ho z troch strán obmýva more..." štebotala Lorenza.

„Kedy ju spoznáme?" prerušila ju Agata a prisadla si.

„Dajme im čas, kým sa zabývajú," odvetil Antonio a pofúkal si horúci pokrm na lyžici.

„A čo tak obed na uvítanie," zvolala Agata a predstierala, že nič nepočula. „Presne to sa tu žiada. Budúcu nedeľu!"

Nasledujúcu nedeľu sa Agata zobudila zavčasu. Pomaly za sebou zavrela spálňové dvere, aby nezobudila Antonia, a zamierila do kúpeľne. Vyzliekla si bielu nočnú košeľu, ktorá jej bola na kyprých bokoch pritesná, a navliekla si pohodlné hnedé bavlnené šaty s krátkymi rukávmi z predchádzajúceho večera, zavesené vedľa uteráka. Pozrela sa do zrkadla, rýchlym pohybom kefy si prečesala medené vlasy, potom ich upravila do nízkeho chvosta a umyla si tvár.

Potichučky zišla dole do kuchyne. Vzala kanvičku na kávu a postavila ju na sporák. Medzitým začala nadrobno krájať cibuľu, mrkvu a stonkový zeler. Do vyššieho hrnca naliala olej a vsypala doň nakrájanú zeleninu. Zakrátko sa jej vôňa rozšírila po celej kuchyni a zmiešala sa s vôňou kávy. Potom pridala dve fľaše hustej rajčinovej šťavy, štipku soli a všetko prikryla. Na chvíľu si sadla, aby si vypila kávu a v hlave si prešla, čo všetko ešte treba urobiť: musí zamiesiť cesto na domáce *orecchiette* a ručne ich jednu po druhej vytvarovať – Asi kilo? To by mohlo stačiť... –, pripraviť chlebovo-syrové fašírky, vysmažiť ich a podusiť v rajčinovej omáčke. Predstavovala si priebeh celého obeda, seba, ako servíruje jeden chod za druhým, a reakcie Carla a Anny: „Aké znamenité pochúťky," vraví Carlo a vykrúca pri tom rukou vo vzduchu. „Ako veľmi mi len naša kuchyňa chýbala. A obzvlášť tieto fašírky, akoby som jedol skutočné mäso!" Kým všetci ostatní vytierajú tanier chlebom, aby

nenechali ani kvapku omáčky, Antonio sa na ňu hrdo díva a uvažuje, aké má šťastie, že má za manželku takú vynikajúcu kuchárku.

„Musíš ma naučiť, ako sa robia," dodá neskôr Anna a obdivne sa na ňu zahľadí. A Agata jej s úsmevom odvetí, že ju to rada naučí. Bola si istá, že sa z nich stanú veľmi dobré priateľky.

Odpila si posledný hlt kávy, vstala a odložila špinavú šálku do umývadla, zo špajzy si vzala chlebovú žemľu *puccia* a začala z nej vydlabávať striedku.

Rozhodla sa, že o dezert sa postará Antonio. Len čo sa zobudí, pošle ho do baru Castello kúpiť za podnos mandľových koláčikov.

Anna a Carlo u nich zaklopali na dvere presne o dvanásť tridsať. „Už sú tu," povedala Agata a oči sa jej zablysli od radosti. Rozviazala si uzol na zástere, odhodila ju na kuchynskú stoličku a utekala im otvoriť. Antonio, ktorý sedel v kresle a čítal *Corriere della Sera*, odložil noviny, vstal a strčil si ruky do vreciek.

Agata otvorila dvere. „Vitajte!" zvolala zvonivým hlasom a s rumencom na lícach. Carlo sa na ňu usmial a vrhol sa jej do náručia. Za uplynulých desať rokov sa videli len trikrát a nakrátko. Prvý raz, keď sa vrátil do Apúlie na ich svadbu ako svedok, druhý raz, keď sa narodila Lorenza, a napokon keď prišiel na pohreb svojho otca.

Anna zostala stáť na prahu, na rukách držala spiaceho Roberta, ktorý sa jej opieral o plece. „Drahá Anna," privítala ju Agata dvomi vlhkými bozkami na líca, „konečne som sa dočkala. Rada ťa spoznávam," pokračovala roztraseným hlasom. „Nech sa páči, poďte ďalej," pozvala ich dnu a roztiahla ruky. „Usaďte sa, kde chcete." A prstom si utrela pot medzi nosom a perami.

Antonio vykročil k nim. Mocne objal brata a potom zdvihnutím brady pozdravil Annu. „Ako sa máš?“ spýtal sa jej s náznakom úsmevu.

„Dobre,“ odvetila a trochu zmätene sa obzerala okolo seba. „V rámci možností...“

„A kde je moja neter?“ prerušil ju Carlo. „Istotne je z nej už veľká slečna.“

„Lorenza!“ skríkla Agata smerom ku schodom.

Anna sa zatvárila podráždene a mimovoľne zakryla Robertovi ucho, no on ďalej nerušene spal.

„Zíď dole! Už prišli!“ Potom sa obrátila k Anne a tichšie dodala: „Tú moju dcéru treba volať aspoň stokrát. Nikdy nie je hotová!“ A zasmiala sa.

Carlo sa začal hneď prechádzať po obývačke a s rukami prepletenými za chrbtom sa obzeral okolo seba.

„Drahá Anna, nepostávaj. Sadni si,“ vyzvala ju Agata a ukázala na zelenú zamatovú sedačku uprostred izby.

Anna jej poďakovala a podišla k sedačke.

„Vlastne, odnesme najprv malého do izby. Tu by sa zobudil,“ navrhla jej Agata.

„Áno, asi to tak bude lepšie, ďakujem,“ prikývla Anna.

„Nemáš za čo. Len poď,“ vyzvala ju Agata a s rukou okolo pliec ju vyprevádzala z obývačky. „Aspoň popožienieme aj tú moju dcéru.“ A vydali sa hore schodmi.

„Nechal si tu všetko tak, ako to bolo,“ poznamenal Carlo trochu prekvapene, sotva zostali s bratom osamote.

Antonio ešte stále býval v dome, kde obaja vyrastali, asi sto metrov od domu strýka Luigiho. Kým bol otec nažive, Antonio s manželkou a dcérou tu žili s ním, v izbe, ktorá je teraz Lorenzina. Nábytok bol stále ten istý, obyčajný a mohutný, rodičia ho kúpili ešte pred svadbou. Na zelenej zamatovej sedačke pri kozube, s teraz už ošúchanými

opierkami, sa Carlo a Antonio ešte ako deti chúlili počas dlhých zimných večerov otcovi do náručia. Obrazy olivových hájov, ktoré mama namaľovala zamlada, kým bola ešte zdravá, viseli stále na rovnakom mieste vedľa kozuba. Na svojich miestach zostali i ozdobné predmety – otec rád zbieral všelijaké drobnosti, najmä miniatúry z kovaného železa –, a dokonca aj matkina vlnená prikrývka ešte stále ležala na kresle pri okne, kde Antonio najradšej sedával.

„Takto sa mi to páči," odvetil Antonio a mykol plecami.

Len čo Roberta na hornom poschodí uložili do manželskej postele a obklopili z každej strany vankúšom, Agata zaviedla Annu chodbou do Lorenzinej izby. Roztvorila dokorán privreté dvere: dievčatko zamyslene sedelo na zemi a hralo sa s handrovou bábikou.

„Prečo mi nikdy neodpovieš, keď ťa volám?" vyčítala jej Agata.

Anna vošla do izby, obišla Agatu a čupla si k Lorenze.

Dievčatko sa na ňu zadívalo a nespúšťalo z nej veľké oči.

„Ahoj," prihovorila sa jej Anna s úsmevom. „Ja som tvoja teta Anna." A podala jej ruku.

Lorenza ju stisla a opätovala jej úsmev. „Ja sa volám Lorenza."

„Áno, viem."

„Koľko máš rokov?"

„Dvadsaťsedem," odvetila Anna.

Lorenza začala potichu počítať na prstoch. „O osem menej ako mama," povedala. „Ja mám deväť, to je toľkoto." A ukázala jej ich oboma rukami.

„Aj to viem," usmiala sa Anna.

„Je pravda, že ste prišli z veľkej diaľky?"

„Och, veru áno, z veľmi veľkej diaľky."

„Z takej veľkej ako Amerika?"

Anna sa rozosmiala a potom jej zľahka poštipkala líce. „Viac-menej."

Lorenza mala rovnaké oči ako Antonio a Carlo: tmavé a prenikavé, s iskrou, ktorá im dodávala vnútorný jas.

„Aká si len krásna, vieš o tom?" vyznala sa Anna, keď jej neterine vlasy kĺzali pomedzi prsty. Boli rovnakej medenej farby ako tie Agatine.

„Aj ty. Si prenádherná."

„Och, ďakujem," Anna si ju k sebe privinula. Presne takto si predstavovala svoju Claudiu, svoje nenarodené dievčatko, keby jej bolo dopriate vyrásť.

„No tak, Lorenza!" zvolala na ňu Agata podráždene odo dverí. „Obuj si topánky a príď dole, ponáhľaj sa. Strýko Carlo na teba čaká a chce sa s tebou zvítať."

Len čo Carlo a Antonio začuli na schodoch kroky, vstali zo sedačky. Antonio si všimol Agatin zachmúrený výraz, akoby sa jej radosť z tváre razom vytratila. Lorenza však vyzerala spokojne, keď držala za ruku Annu, ktorá sa konečne usmievala. Mala by sa usmievať častejšie, pomyslel si. Vtedy je ešte krajšia...

„Strýko!" zvolala Lorenza a rozbehla sa k nemu. Carlo sa zasmial, roztiahol ruky, potom ju zdvihol a roztočil sa s ňou ako kolotoč po celej izbe, zatiaľ čo dievčatko sa zadúšalo smiechom.

„Pomaly, aby jej nebolo zle," upozornila ho Anna.

„Všetci k stolu, poďme," povedala Agata. „Idem uvariť cestoviny, pri tých čerstvých domácich sa ani nestihneš otočiť a už ich treba scediť."

Zamierila do kuchyne v očakávaní, že Anna pôjde za ňou a pomôže jej. Tá si však odsunula stoličku a prisadla si k stolu. Šialené, pomyslela si Agata a pokrútila hlavou. Keď bola medzi hosťami ďalšia žena, patrilo sa, aby domácej panej pomohla s obsluhou. Tak to predsa chodí, o určité veci sa neprosí.

„Ja zostanem pri tete!“ zajasala Lorenza a obsadila stoličku vedľa Anny.

„Lorenza, poď mi pomôcť,“ skríkla Agata.

„Nemusíš, ocko sa o to postará,“ ozval sa Antonio a naznačil jej, aby zostala sedieť. Potom odišiel za manželkou do kuchyne.

Keď bolo jedlo na stole, všetci si posadali. Agata sa prežehnala, zopla ruky, sklopila oči a začala odriekať Otčenáš. Carlo a Antonio okamžite položili lyžice, ktoré už mali v ruke, a pridali sa k nej.

„Teta Anna, ty sa nepomodlíš?“ spýtala sa nečakane Lorenza.

Agata zdvihla pohľad.

„Ja nie som veriaca,“ odvetila Anna lakonicky.

Carlo zakašľal a obzeral sa okolo seba.

„Čo znamená, že nie si veriaca?“ vyzvedalo prekvapené dievčatko.

„Jedzme, inak to vychladne,“ prerušila ju Agata.

Antonio nedokázal od Anny odtrhnúť oči, akoby sa mu zasekli. Odvrátil pohľad, až keď si všimol, že ho manželka so zvrašteným obočím pozoruje. Trápne sa na ňu usmial, uchopil lyžicu, sklonil hlavu a začal jesť.

O niekoľko hodín neskôr, v slastnom pokoji po nedeľňajšom obede a v popoludňajšom svetle prenikajúcom cez zatiahnuté závesy, sedel Antonio v kresle. S prekríženými nohami a s rukami zopätými v lone zamyslene hľadel do podlahy. Z kuchyne sa ozývalo cinkanie riadu a zurčanie vody, ktorou Agata oplachovala taniere od peny. Bola nezvyčajne mlčanlivá, no zato ustavične podráždene odfukovala. Lorenza odpočívala vo svojej izbe.

„Konečne som doumývala," oznámila Agata, keď s vyčerpaným výrazom nazrela do obývačky. „Idem sa natiahnuť aj ja." Antonio sa prebral zo zamyslenia a pozrel na manželku. „Len choď. Istotne si unavená..."

„Akoby nie," odvetila namrzene. „A narobila som sa pre nič."

„Ako to *pre nič*? Zdá sa mi, že všetko sa vydarilo. Jedlo bolo vynikajúce, ako vždy."

„Ach, to rada počujem, aspoň niekto si to všimol."

Antonio si rozplietol ruky a s lakťami opretými o kolená sa mierne sa naklonil. „Čo sa deje, Agata?" spýtal sa jej s nepatrnou nevôľou.

Manželka mu odpovedala grimasou a mávnutím ruky, akoby chcela povedať *nechaj tak.* Vykročila ku schodom, no na prvom schodíku zastala. „Je veru pravda, čo sa vraví o ľuďoch zo severu," hlesla a zmizla za stenou.